Lietas Nr. A420144216
Lietas arhīva Nr. A42-00167-17/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2017. gada 20. aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L. Apšeniece

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu SIA "BM Brokeris" pieteikumā par Rīgas domes 2015. gada 17. novembra lēmuma Nr. 2-30/RD-15-2824-nd atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes (turpmāk – dome vai atbildētājs) Pašvaldības ieņēmumu pārvalde 2015. gada 18. septembra lēmumā Nr. PIP-15-12652-nd/5-7/256281-AL (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai SIA "BM Brokeris" par ēku /adrese A/ 181,40 m^2 platībā (turpmāk – ēka) papildus aprēķināja nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – nodoklis) 3 % apmērā no ēkai piekrītošās zemes vienības /adrese A/ platības daļas 638 m^2 (turpmāk – zeme) kadastrālās vērtības: par 2013. gada jūniju–decembri Ls 467,75, par 2014. gadu 989,14 *euro* un par 2015. gadu 989,14 *euro*.

Ar domes 2015. gada 17. novembra lēmumu Nr. 2-30/RD-15-2824-nd (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, norādot, ka pieteicējai ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz ēku, tāpēc tai kā ēkas īpašniecei ir pienākums maksāt nodokli. Tā kā ēka ir klasificēta kā cilvēku drošību apdraudoša un vidi degradējoša būve, pieteicējai pamatoti veikts papildu nodokļa aprēķins par ēku 3 % apmērā no ēkai piekrītošās zemes vienības kadastrālās vērtības par 2013. gada jūniju–decembri, 2014. un 2015. gadu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, norādot šādus argumentus.

[2.1] Triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa var tikai samazināt nodokļa maksājumu apmēru, ja tas aprēķināts nepareizi. Papildu nodokļa aprēķinu ar atpakaļejošu datumu aprēķināt nedrīkst, jo tas aizskar pieteicējas tiesisko paļāvību.

[2.2] Būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, var aplikt ar nodokļa likmi 3 % apmērā ar nākamo mēnesi pēc būves klasificēšanas. Līdz ar to ēkai paaugstināto nodokļa likmi varēja piemērot ar 2013. gada jūniju tekošajā taksācijas gadā, nevis 2015. gadā, attiecinot aprēķinu uz iepriekšējiem taksācijas gadiem. Minēto nevar saistīt ar pārsūdzēto domes lēmumu, ar kuru ēka klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša.

[2.3] Vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvi apliek ar nodokļa likmi 3 % apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Līdz 2012. gada 1. novembrim par ēku nebija publikācijas, ka tā ir iekļauta šādā sarakstā.

[3] Rakstveida paskaidrojumā atbildētājs pieteikumu neatzīst, norādot turpmāk minēto.

[3.1] Likumdevējs ir noteicis termiņu, par kādu var papildus aprēķināt nodokļus, kā arī nodokļu administrācijas pienākumu, nevis tiesības to veikt, ja nav pareizi piemērotas tiesību normas. Nodokļu iekasēšana budžetā ir sabiedrības interese.

[3.2] Ar spēkā stājušos tiesas spriedumu nodibināts fakts, ka ēka ir klasificēta kā vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve. Šis apstāklis nav pārvērtējams.

[3.3] Pienākums papildus aprēķināt nodokli nodokļu administrācijai izriet no tiesību normām. Ar iepriekš izdotajiem administratīvajiem aktiem (maksāšanas paziņojumiem) pieteicējai nav radīta tiesiskā paļāvība, ka papildus netiks aprēķināts nodoklis.

Tiesvedība par ēkas klasificēšanu kā vidi degradējošu un cilvēku drošību apdraudošu būvi norādīja uz to, ka, nolēmumam stājoties spēkā, pieteicējai papildus tiks aprēķināts nodoklis. Nodokļa samaksa nekādā veidā neierobežo pieteicēju. Papildus aprēķinot nodokli, tiek sasniegts mērķis – nodrošināt precīzu nodokļa iekasēšanu.

Motīvu daļa

[4] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir ēkas īpašniece un tai ir pienākums par ēku maksāt nodokli. 2015. gada 10. jūlijā stājās spēkā Administratīvās apgabaltiesas 2015. gada 9. jūnija spriedums administratīvajā lietā Nr. A420458913, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par domes 2013. gada 24. jūlija lēmuma Nr. 2-30/RD-13-2235-nd atcelšanu. Ar šo lēmumu atstāts negrozīts domes Īpašuma departamenta 2013. gada 17. maija lēmums Nr. 1-8/D1-13-768-nd noteikt ēkai klasifikāciju: vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve *(lietas 31.–34. lapa)*. Lietā nav strīda, ka vidi degradējošu un cilvēku drošību apdraudošu būvi apliek ar papildu nodokli 3 % apmērā.

Lietā ir strīds par to, vai pašvaldībai bija tiesības paaugstināto nodokļa likmi piemērot 2015. gadā un attiecināt to uz iepriekšējiem taksācijas periodiem.

[5] Rīgas domes 2012. gada 18. decembra saistošo noteikumu Nr. 197 "Par nekustamā īpašuma nodokli Rīgā" (turpmāk – saistošie noteikumi) 7. punkts noteica, ka būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, ar nākamo mēnesi pēc būves klasificēšanas attiecīgajā būvju kategorijā apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā. Atbilstoši saistošo noteikumu 9. punktam maksāšanas paziņojumu par būvi, kas klasificēta kā vidi degradējoša, sagruvusi vai cilvēku drošību apdraudoša, pārvalde nosūta nodokļa maksātājam viena mēneša laikā no dienas, kad administratīvais akts par būves klasificēšanu attiecīgajā kategorijā ir kļuvis neapstrīdams vai ir beidzies termiņš augstākas iestādes izdotā

administratīvā akta, ar kuru atstāts spēkā sākotnējais lēmums, pārsūdzēšanai un tas nav pārsūdzēts. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185. panta pirmo daļu pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā.

Tā kā par domes lēmumu, ar kuru ēka klasificēta kā vidi degradējoša, cilvēku drošību apdraudoša, pieteicēja uzsāka tiesvedību, atbildētājam nebija tiesiska pamata nodokļa pārrēķinu veikt ātrāk, kamēr nebija stājies spēkā tiesas nolēmums. Noslēdzoties tiesiskajam strīdam par ēkas klasifikāciju, atbildētājs varēja izdot jaunu nodokļa maksāšanas paziņojumu par periodu, kas atbilst saistošo noteikumu 7. punktā minētajam, proti, ar nākamo mēnesi pēc ēkas klasificēšanas. Tā kā ēka klasificēta kā vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša 2013. gada 17. maijā, tad atbildētājs pamatoti ēkai piemēroja paaugstināto nodokļa likmi 3 % apmērā ar 2013. gada jūniju.

[6] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta otrā daļa noteic, ka nodokļu administrācija papildus aprēķina nodokļus saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, ja, nosakot nodokļu maksājumu apmēru, ir pārkāpti likumi, Ministru kabineta noteikumi vai vietējo pašvaldību saistošie noteikumi, kā arī samazina nodokļa maksājuma apmēru triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

Tātad nodokļu administrācijai ir paredzētas tiesības papildus aprēķināt nodokli par iepriekšējiem trim gadiem un šī norma nav pretrunā ar likumu "Par nekustamā īpašuma nodokli".

Likums "Par nekustamā īpašuma nodokli" noteic vispārīgo nodokļa maksāšanas kārtību, proti, pašvaldība atbilstoši tās rīcībā esošajām ziņām katra gada sākumā nosūta nodokļu maksātājam maksāšanas paziņojumu, kuru strīda gadījumā nodokļu maksātājs var apstrīdēt un pārsūdzēt attiecīgi par kārtējā gada nodokļa apjomu (likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli 6. pants). Savukārt likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta otrā daļa paredz tiesības nodokļu administrācijai veikt papildu nodokļu aprēķinu par iepriekšējiem trim gadiem tieši tādos gadījumos, ja kaut kāda iemesla dēļ iepriekšējos gados nodokļu aprēķins bijis kļūdains *(skat. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 10. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-249 [14] punktu)*.

Tiesa jau iepriekš konstatēja, ka tiesiskais pamats ēkai piemērot paaugstināto nodokļa likmi radās kopš 2013. gada jūnija, taču ierosinātās tiesvedības dēļ šo likmi uzreiz nevarēja piemērot. Tas nozīmē, ka no 2013. gada jūnija līdz sākotnējā lēmuma pieņemšanai 2015. gada 18. septembrī pieteicējai tika piemērota nodokļa likme nepilnā apmērā. Tiesvedībai noslēdzoties, zuda arī šķēršļi pilnās nodokļa likmes piemērošanai.

Tā kā likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta otrā daļa paredz tiesības nodokļu administrācijai veikt papildu nodokļu aprēķinu par iepriekšējiem trim gadiem, neviena persona nevar pilnībā paļauties uz to, ka nodokļu aprēķins netiks pārskatīts, kamēr nav pagājis likumā noteiktais trīs gadu termiņš. Pienākums papildus aprēķināt nodokli nodokļu administrācijai ir noteikts saskaņā ar tiesību normām.

Turklāt pieteicējai bija zināms, ka ēka ir klasificēta kā vidi degradējoša un cilvēku drošību apdraudoša būve un ka šādām būvēm tiek piemērota paaugstināta nodokļa likme. Ierosinot tiesvedību par ēkas klasifikāciju, pieteicējai bija jārēķinās, ka zaudētas tiesvedības gadījumā tiks veikts nodokļa pārrēķins. Pieteicējai nebija nekāda tiesiska pamata paļauties, ka nodokļa aprēķins netiks pārskatīts. Līdz ar to pieteicējas tiesiskā paļāvība nepelna aizsardzību.

[7] Pieteicēja [2.3] norāda, ka papildu nodokli varētu piemērot tikai tad, ja dome līdz 2012. gada 1. novembrim būtu publicējusi sarakstu, kurā ēka norādīta kā iekļauta vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvju sarakstā. Šādu argumentu pieteicēja pamato ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta $1.^4$ daļu.

Saskaņā ar šo normu vidi degradējošu, sagruvušu vai cilvēku drošību apdraudošu būvi apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 % apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Atbilstoši likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta $1.^5$ daļai šā panta $1.^4$ daļā noteikto likmi un bāzi piemēro, ja pašvaldība šā panta pirmās daļas ievaddaļā paredzētajos saistošajos noteikumos nav noteikusi citu nodokļa likmi. Savukārt likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 47. punkts noteic, ka šā likuma 3. panta pirmās daļas ievaddaļā un $1.^4$ daļā pašvaldībām paredzētās tiesības, ja tās uzsāk piemērot ar 2013. gadu, tiek īstenotas, ja līdz dienai, kad tiek sagatavots nodokļa maksāšanas paziņojums par 2013. gadu, likuma "Par pašvaldībām" 46. pantā noteiktajā kārtībā ir izdoti saistošie noteikumi.

Tā kā saistošie noteikumi ir izdoti 2012. gada 18. decembrī, tie ir pieņemti likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 47. punktā noteiktajā termiņā un ir piemērojami, nosakot pieteicējai papildu nodokļa likmi. Taču pieteicēja nepareizi tulko likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta $1.^4$ daļu, jo tajā pašvaldībai nav noteikts pienākums publicēt sarakstu, kurā iekļautas vidi degradējošas, sagruvušas vai cilvēku drošību apdraudošas būves.

[8] Ievērojot [5]–[7] norādīto, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots administratīvais akts, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms kā nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251., 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt SIA "BM Brokeris" pieteikumu par Rīgas domes 2015. gada 17. novembra lēmuma Nr. 2-30/RD-15-2824-nd atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L. Apšeniece